

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Cum să ne ajutăm?

(Continuare).

Am arătat în numărul trecut: cum trebuie să ne ajutăm, în aceste timpuri grele, la *facerea sămănăturilor de toamnă* și a altor *lucrări agricole*. După aceea am arătat de ce însemnată este *păstrarea agoniselei* în toate împrejurările, mai ales în-ă în împrejurări excepționale, cum sunt acestea, prin cari trecem acum.

Urmează acum să continuăm cu celelalte două cerințe mai de căpetenie pentru împutinarea, pecăt este posibil, a lipselor și nevoilor, cari sunt legate în mod fatal de stările de războiu, dară, mai ales, a preîntimpină dezastrelor, cari, nici ele, nu sunt exchise atunci când războiul se lungeste din cale afară.

Una din aceste două cerințe indicate, dejă în numărul precedent, este: a stăruii din toate puterile și cu toate mijloacele ca *poporațiunea noastră să fie ferită de boalele epidemice și să nu-i scadă moralul*.

Chestiunea salubrității publice e, fără îndoială, de mare importanță. Ei i-se și dă o atențiune deosebită, la toate popoarele pornite pe calea civilizațiunii. Și e natural să fie așa, pentru că toate celelalte bunuri și întreg progresul lumii sunt pendente de sporirea oamenilor, de vigoarea și sănătatea acestora. Ei bine, dacă acest adevăr este atât de evident pentru toate împrejurările, o deplină sănătate a tuturor este cu atât mai necesară în timpurile grele, prin cari trecem acum. Tot greul vieții, în purtarea economiei, razimă în timpul de față pe umerii unui mic număr de bărbați mai în vârstă și a altora în etate de tot fragedă, cum și pe umerii femeilor, încunjurate de mulțime de copii.

Dacă acum calamitățile, de tot felul, din sate și orașe, s'ar mai spori și prin boale epidemice, răul ar fi la culme. Și tocmai acum e pericolul mai mare de a se furișă între noi și această plagă. Vieța grea de campanie, im-

posibilitatea de a se ținea soldații în deplină curățenie, oboselile, frigul, foamea, adesea nutrirea cu totul necorăspunsătoare și, cu deosebire, venirea lor în atingere cu soldați aduși din țări, unde germenii ciumei, holerei și altor boale nu pierie niciodată, — toate aceste și încă multe alte cauze fac ca soldații noștri să fie în mare pericol de a se infecta și ei de aceste boale cum și de tifus, disenterie, bubat ș. a.; iar apoi prin plasarea celor bolnavi și răniți în spitalele aranjate pentru ei în diferitele orașe și sate din țară, este dată posibilitatea, pe lângă toate precauțiunile ce se iau, de a se răspândi boalele susnumite și între populațiunea, care nu participă direct la războiu și are datorința de a purta alte sarcini, destul de grele și aceste.

Iată, deci, avem motive puternice, cari ne impun datorința de a lua măsuri pentru combaterea, din bunăvreme, a boalelor epidemice în sate și orașe. Legea însași prevede, în acest scop, constituirea, în toate comunele, a câte unei *comisii de epidemie*, din care să facă parte preoții, învățătorii, membrii primăriei comunale ș. a. Membrii acestei comisii au îndatorirea de a răspândi cunoștințele necesare pentru preîntimpinarea boalelor epidemice, și în acelaș timp, de a supraveghea și îngriji, ca în toate casele și împrejurimea lor să se observe cea mai mare curățenie, a oferi medicului sprijinul necesar la izolarea bolnavilor și îngrijirea acestora, la desinfectarea locuințelor etc. Constituirea acestor comisii ar trebui făcută pretutindeni și membrii lor ar trebui înțroduși în cunoștințele, cari le reclamă chemarea în calitate de membrii ai acestora, ca apoi, prin mijlocirea comisiilor, să se poată răspândi cunoștințele necesare, pentru cazuri de epidemii, la întreaga populațiunea.

Aceasta se impune și din cauză, că țărănul nostru, ca și țărănul altor neamuri, este fatalist și astfel trebuie pusă multă stăruință pentru a-i arăta pericolul și pentru a-l con-

vinge, că e neapărat necesar să se conformeze regulilor impuse de legea sanitară pentru cazuri de epidemii.

Spre acest scop predicile preoților, predici cât de dese, fac serviciile cele mai bune, de asemenea stăruința învățătorului în școală, prelegerile populare și distribuirea de broșuri, cari tratează despre boalele epidemice; dară mai ales, distribuirea unor tabele, pe cari să fie notate, pe scurt, regulile principale, cari trebuie observate în timp de epidemii, cu privire la curățenia trupului, hainelor și locuinței, cum și cu privire la nutriție, apa de beut, desinfectarea locuinței, izolarea bolnavilor etc. Cu un cuvânt trebuie să ne interesăm, acum, cu tot dinadinsul și de chestiunea sănătății poporului, care poate fi amenințată, în tot momentul, de boalele epidemice și pusă la grele încercări.

În legătură cu îngrijirea de sănătatea trupului trebuie avută în vedere, tot așa, dacă nu și mai mult, *tăria sufletească, moralul* populației. În vremurile aceste de prăpăd, atât cei ce stau în linia de foc, cât și cei de acasă, pe cari încă îi atinge dogoreala luptelor, trebuie să aibă inimă de oțel. Pentrucă, în cazuri de aceste, ne putem aștepta la orice dezastre: la foamete, boale, invaziunea dușmanului, nimicirea satelor și orașelor, primejduirea și celorlalte bunuri, schilodiri și chiar la moartea noastră sau a celor mai iubiți ai noștri. Pentru toate aceste eventualități populația trebuie, neapărat, pregătită. Evanghelia conține, pe toate paginile ei, cuvinte potrivite de îmbărbătare și mângâiere pentru astfel de eventualități. Aceste trebuie utilizate acum, firește, nu bătând groază în suflete, ci cu prudență pastorală. În astfel de timpuri toți trebuie să trăim adevărat creștinește, ținând seamă de principiile cele mai înalte religioase-morale: lucrând cu hărnicie și prevedere, cruțând agoniseala, ajutând pe cei mai lipsiți, făcând bine, aducând jertfe, rugându-ne, cum făceau adevărații creștini în timpul goanelor, ce au avut loc la plămădirea și răspândirea creștinismului, luptând cu bărbăție contra dușmanilor și tuturor relelor și, astfel, stând gata și așteptând ceasul. Dară peste toate, să fim stăpâniți, mai mult decât oricând altădată, de virtuțile cele mai înalte creștinești: de credință, iubire și nădejde. În chipul acesta, orice s'ar întâmplă, vom trece cu bine peste zilele de păcate, ce ne-a fost dat să le trăim.

Amvonul este, mai ales acum, locul cel mai potrivit pentru întărirea și ridicarea moralului. Deci ne îndreptăm, cu încredere, către preoțimea noastră, rugându-o să facă uz de toată puterea cuvântului pentru întărirea sufletească a turmii lor cuvântătoare.

Am amintit în numărul trecut o seamă de acțiuni ale statului și ale societății, inițiate în scopul ajutorării celor înrolați la oaste și a celor rămași neajutorați acasă.

Trebuie să recunoaștem, că statul, în împrejurările actuale, și-a impus foarte mari sarcini. Războiul costă zi de zi sume horende, cari cresc neîntrerupt prin chemarea continuă a rezervelor și glotașilor, și prin ajutorarea, în număr tot mai mare, a familiilor celor chemați la oaste.

Nu e, deci, mirare, că se simte tot mai mult necesitatea de a se angaja întreagă societatea, prin acțiuni cât mai multe și diferite de ajutorare, atât a celor chemați la războiu, cât și a celor rămași acasă, cum și a tuturor celor ce au trebuință de ajutor.

La conlocuitorii noștri Sași, s. e., atât de bine organizați în toate privințele, vedem lucrând cu succes *reuniunile lor economice*, de cari au în toate cercurile pretoriale și cu ramificațiuni în toate satele. Frunțașii acestor reuniuni lucrează acum cu multă stăruință și pricepere în interesul membrilor și a nemembrilor, punându-le tuturor la îndemână uneltele și mașinile agricole ale reuniunii, ajutând pe membri și nemembri la procurarea și vinderea seminței de sămănat, a nutrețului, a mijloacelor de hrană, a gunoiului artificial etc.

Aceiaș lucrare, cum și o seamă de alte lucrări le săvârșesc *însoțirile lor de credit sistem Raiffeisen, însoțirile de consum și de valorizare*, cu cari sunt înzestrate satele lor. Cu aceste însoțiri, de caracter economic, se întrec și celelalte număroase însoțiri ale lor, în o lucrare rodnică pentru binele întregii obște din sate și orașe, cum și pentru ajutorarea celor ce luptă pe câmpul de războiu. *Reuniunile lor de femei*, și acestea cu ramificații în toate satele, stăruie și ele cu multă dragoste și cu mult succes pentru adunarea mijloacelor cu cari să alineze suferințele celor din războiu și celor de acasă. Tot așa lucrează și alte reuniuni și societăți de ale Sașilor, așa că la ei, pe cari îi putem lua ca exemplu vrednic de imitat, și în împrejurările de față, inițiativele luate din partea societății sunt pornite și executate cu sistem, asigurat fiind astfel și succesul, un succes cu care se pot mândri.

Mai slab organizați, noi, firește nu am putut și nu putem face ceea ce fac conlocuitorii noștri Sași. Dară totuș am putut vedea toți, cari urmărim cu interes și dragoste ceea ce se petrece în viața noastră publică, că și la noi s'a pornit o mișcare, adevărat mai unilaterală și mai puțin sistematică, însă totuș o mișcare folositoare ce trebuie generalizată, ca să poată fi de un real

folos atât pentru cei din războiu, cât și pentru cei de acasă.

1. Pentru ajutorarea celor din războiu:

a) Trebuie să se facă o propagandă intensă și grabnică în toate satele noastre pentru *colectarea de materii calde de iarnă: pânură de lână* (albă ori neagră), apoi *ciocăci și sumane* mai puțin purtate, însă spălate și curate, de asemenea *peptare* de piele. Ceice n'au pe nimeni din casă la războiu și dispun de asemenea materii trebuie să-și țină de sfântă datorință a contribui cu ce pot. Este aceasta o faptă din cele mai creștinești. Aceia, cari își au în războiu pe cineva, vor trimite și ei pe seama aceluia suman, peptar, și ciocăci pentruca să se scutească mai bine de gerul iernii.

În detalii nu vom intra cu privire la modul facerii colectelor și trimiterii acelor. Atragem însă și noi, cu această ocazie atențiunea publicului nostru, în deosebi a învățătorimii noastre, asupra apelului adresat, sub titlul «*Jertfa învățătorilor români*», de d-l *Ioan P. Lazar*, redactorul »*Gazetei învățătorilor*» din *Șimleu*, și îndemnăm pe toți să contribuie spre scopul indicat.

b) Să se formeze în fiecare comună câte un *comitet pentru ajutorarea poporului*, constituit sub controlul autorității administrative. Acest comitet să colecteze: bani, bucate, cartofi, poame, albituri, pansamente, materii calde de iarnă, haine, straie ș. a. O parte din aceste să se destineze pentru cei duși în războiu, altă parte, mai ales bucatele și celelalte articole de hrană, să se distribuie între cei lipsiți din comună. Căci, să nu pierdem din vedere, că lipsa o să devină foarte simțită pentru o mare parte a poporului nostru, în deosebi la primăvară, dupăce vedem, că acum prețul unor articole de hrană s'a urcat cu 50—100% față de cum era la începutul războiului.

2. De altă parte pentru ajutorarea populațiunii mai lipsite din sate și orașe:

a) Comitetul, de care am amintit în punctul precedent, va trebui să lumineze poporul asupra favorului pus în vedere de autoritățile administrative, că, anume, agricultorii primesc *sămânță împrumut* dela stat, cu singura condiție ca la seceriș să dea mase metrice pentru mase metrice.

b) Să stărue ca oamenii să întrebuințeze cât mai bine sumele frumoase *ce le primesc pentru caii dați spre scopuri de războiu*, cumpărându-și în locul acelor alte animale de muncă, ca să nu le rămână jugul pe jos. (Pentru caii cumpărați spre scopuri militare erarul dă la 200 milioane coroane). De altă parte numitul

comitet să îngrijească ca și sumele, ce le vor primi oamenii noștri (*K 6, pe zi*) drept *taxe de închiriere pentru carăle și caii, ce s'au revcivat pentru scopuri de războiu*, de asemenea să le întrebuințeze pentru necesități reale, nu risipindu-le; căci ne putem aștepta la vremuri foarte grele, și nu acum e vremea de a cheltui în mod ușuratic banii câștigați cu atâta trudă, chiar cu punerea capului.

c) Dupăce a început să se iee dispoziții, ca și pentru scopuri militare să se întrebuințeze în consum *carne de oaie*, comitetul din chestiune, între altele, ar fi de dorit, să organizeze pe economi astfel, ca să și poată valoriza cât mai bine oile, punându-se în nemijlocită atingere cu comanda teritoriale militare.

d) Comitetul va stărui să *găsească de lucru* pentru cei avizați la câștig, iar pe ceice, răzămându-se pe ajutorul dela stat sau al societății, nu ar voi să lucreze și s'ar deda la trândăvie, să-i amenințe cu pierderea ajutorului de care beneficiază.

e) Unde e posibil să se întocmească, mai târziu, câte o *bucătărie comună*, de unde să fie împărțaiți cu câte o mâncare caldă la zi cei mai lipsiți din locuitorii comunei, cari altfel în timp de mare scumpete, cum poate să urmeze, ar ajunge peritori de foame.

f) Acest comitet să încerce a da *pomenilor*, măcar în aceste vremuri grele, o destinație mai bună decum este, peste tot, aceea care se practică în satele noastre.

g) Nu poate fi îndoială, că aceste comitete ar avea teren și posibilitate de a împiedeca, până la un grad oarecare, și *cămătăria* de care umblă în ruptul capului a face uz oameni și consorții fără suflet, tocmai în împrejurările cele mai critice, cum se pregătesc acum.

3. Multe ar mai fi de zis, dară încheiem, deocamdată, cu un apel la *băncile noastre*, ca și ele să caute căi și mijloace de a porni o acțiune în interesul clientelei lor, b. o., unele asociindu-se în consorții pentru valorizarea produselor micilor proprietari, iar altele, mai ales cele din ținuturile muntoase și neproductive sau din ținuturile, unde producțiunea a fost nimicită sau insuficientă, să se asocieze în scopul procurării de produse agricole, pentru a scăpa populațiunea de ruină și, poate, și de perire. Exemple de o asemenea acțiune nu ne lipsesc și nu avem decât să le urmăm.

Chestiunea amânării încheierilor anuale.

Băncile, caselle de păstrare și societățile de asigurare din capitală, precum se anunță din Budapesta, se ocupă cu ideea, ca prin o adresă comună, să roage guvernul, ca în temeiul legii din anul 1912 despre dispozițiile excepționale, să scoată deocamdată din vigoare dispozițiile cuprinse în §§ 26, 28 și 177 ai legii comerciale, în sensul cărora:

«Inventarul și bilanțul este a se compune în fiecare an; părțile de avere și pretensiunile sunt a se considera la compunerea inventarului și a bilanțului în valoarea, ce le au în ziua compunerii acestor acte. — Pretensiunile dubii sunt a se considera la bilanț cu valoarea lor probabilă; iar cele neîncasabile sunt a se abscie (amortiză). — Adunarea generală trebuie convocată cel puțin odată pe an».

Motivele, cari au determinat cercurile financiare din capitală să prezinte guvernului o astfel de cerere sunt ușor de înțeles. În timpul și între împrejurările actuale compunerea unui bilanț real și corăspunător dispozițiilor legii este o problemă extraordinar de grea, imposibilă chiar.

Înainte de toate lipsește baza pentru o prețuire corăspunătoare realității a diferitelor bunuri, părți de avere, cum sunt hârtiile de valoare (efectele publice), acțiunile și imobiliile etc. Bursa, precum se știe, nu funcționează și abia va ajunge să fie deschisă pe finele anului, când ar fi să se încheie bilanțurile. Situația singuraticelor bănci și alte întreprinderi, fondate pe acții, asemenea nu se poate încă judeca pe deplin între împrejurările actuale. Prețul imobilelor, în special a caselor, în vremurile acestea turburi este deadreptul o imposibilitate a-l stabili în mod just și corăspunător realității.

Dar mai greu decât toate acestea este, a eruă, cari pretensiuni sunt dubii, și în ce măsură, pentru a le trece la bilanț cu valoarea lor probabilă și cari pretensiuni sunt cu totul neincasabile, și deci de amortizat.

Eruarea pretensiunilor dubii și a celor de amortizat este cu neputință și din motiv că în urma moratorului băncile creditoare în cele mai multe cazuri nici nu sunt în poziție de a putea încerca încasarea pretensiunilor lor.

Arătarea exactă a intereselor restante în bilanț, asemenea întimpină greutăți câtă vreme băncile nici asupra bonității pretensiunilor lor de capital nu-și pot câștiga deplină orientare.

Este evident din toate acestea, că urmând strict dispozițiile imperative ale legii privitoare la compunerea bilanțului băncile în urma împrejurărilor extraordinare, prin cari trecem, vor fi necesitate, prin însași legea, de a comite un lucru ilegal, de a încheia bilanțuri nereale, necorăspunătoare stărilor faptice, cari nici nu pot fi eruate cu deplină siguranță, bilanțuri false. Deoparte s'ar prezentă publicului bilanțuri, cuprinsând câștiguri, venituri de interese, ce de fapt nu s'au realizat și s'ar distribuî între acționari profituri fictive, iar de altă parte urmând prea riguros la extimarea și inventarizarea valorilor de bilanț ar putea rezultă pentru moment eventual pierderi considerabile, ce ar potență numai devalvația, ce dejă au avut a suferi și până acum diferitele valori.

În vederea tuturor acestora s'a născut în cercurile financiare ideea de a porni o acțiune la guvern pentru suspendarea obligamentului impuse de lege privitor la bilanțul anual. *Cu considerare la starea de războiu a țării institutele de bani să nu fie obligate a-și încheia bilanțul la 31 Decembrie 1914, ci la un termen mai depărtat, eventual numai la 31 Decembrie 1915, până la care termen probabil se vor reîntoarce stările normale în țară și situația va putea fi judecată mai limpede.*

Ideea a aflat răsunet și aderenți și în cercurile din provincie. «Din punctul de vedere al acționarilor — scrie un director de bancă din provincie — amânarea terminului de încheiere a bilanțului pe 1914 este numai favorabilă, căci încheindu-se bilanțurile conștientios — în urma reducerii venitului de interese — multe vor prezentă pierderi sau câștiguri reduse, cari nu vor permite distribuirea de dividende, pe când încheiându-se bilanțurile mai târziu — după terminarea războiului — situația clienților și a băncii îmbunătățindu-se pe — bază de venituri reale — acționarii încă-și vor putea primi, ceea ce li-se cuvine».

Chestiunea aceasta de cea mai mare actualitate, preocupă și cercurile conducătoare ale «Solidarității», cari urmăresc cu viu interes acțiunea cercurilor financiare conducătoare din capitală. Rămâne acum să auzim cuvântul hotărîtor al guvernului asupra acestei chestiuni de o importanță atât de extraordinară, atât din punctul de vedere a băncilor, cât și al cercurilor interesate la ele.

Constatări.

Ce poate fi mai monoton decât înșirarea unor nume? Să zicem: Adolph Gottesman, Leon Fischer, Iacob Friedmann, Craitan Iosipovich, Iosub Froim, Haia Sura Rabinovici, Rașela Iticovici, Michel Donenfeld, Have Rabinovici, Morad Alah Morad, Moise Iticovici, Herșcu Lubianicher, Neti Moscovici, Lazar Brill, Gustav Ghidale Laichner, Isac Rosenfeld, Estra Cernes, Avram Ecștein, Michel Șfart, Itic Melic, zis și I. Segall, Isac Spegel și Marcus, Iancu Goldenberg, Sendrea Gutman, Iancu Liber. Tot nume neaoșe..., purtătorii cărora vor fi năvălit din Rusia, Galiția, Bucovina, ca la tribunalul *Iași să-și înregistreze firme comerciale* pentru restaurante, căsăpie, precupie, cofetărie, cu emblema: „La consumul românesc“ și alte asemenea embleme. Ici-colo aflăm pripășit și câte-un nume barbar: Vasile Tomovici, Hristea Preda, Gheorghe Neculau, Alexandru Speranță, Anton Buză, Vasile Viorică. *Rari nantes in gurgite vasto...*

Iată cum e reprezentat negoțul „românesc“ în nordul Moldovei! Cine nu crede, poate ceti registrul firmelor comerciale dela tribunalul Iași, publicat număr de număr în «*Foaia de informațiuni comerciale*» a Ministeriului din București. Eu mi-am extras numele numai din numărul 30 — 1914, dar statistici de acest fel ne putem face din oricare număr. (Compară, de exemplu: Nr. 32 — 1914, pag. 782—4, unde pe 5 coloane format 4°, tipar mărunt, se înșiră înregistrarea a 84 firme comerciale jidovești și în acelaș timp abia a 4—5 firme creștine: Borcea, Const. Chirilă, Dumitru Gheorghiu, Petru Ionescu și alte 2—3 suspecte. Dar s'au *radiat* firmele: Aron Aron, Nicolae Feleman și Maria Baci).

Se dovedește, ca de atâtea-ori, că Românii, pe teritoriul lor propriu, sunt tributari străinilor.

Sunt tributari, pentru că viața noastră economică nu e completă. Inzadar afirmăm că agricultura e temelie, căci cu atâtea nu ne ferim. Insuș agricultorul simțește, că numai prin producere de grâu, cucuruz și alte daruri ale plugăriei nu se fericește. Produsele agriculturii trebuie să se desfacă pentru consum și iată intervenția negustorului. Insuș plugăria nu se poate face fără instrumente potrivite: iată intervenția meseriei și a industriei. Ba nici o mămăligă cu lapte nu se poate pregăti fără sare, fără oale, fără cratițe, deci fără intervenția industriei și a negoțului. Vedem prin urmare că aceea temelie mult lăudată are număroase și reale trebuințe de intervenția meseriașului, negustorului, industriașului, pentru a se face adevărata temelie. Numai în acest mod viața economică se rotunzește, se completează, devine sănătoasă și trainică.

Luptele grele, ce trebuie să le purtăm, învingerile ce trebuie să le câștigăm, nu vor fi pe atât de natură politică, precăt de organizație economică și socială. Vor fi luptele și învingerile față de noi înșine. Fără de aceste vedem că terenul de muncă ni-se ocupă și exploatează de alții, mai cuminti decât noi.

Gavr. Todica.

Procedura judecătorească în cursul moratorului.

Ministrul de justiție a emis în zilele trecute o nouă ordinațiune, privitoare la procedura judecătorească, procesuală și extraprocuală, în cursul moratorului.

În sensul acestei ordinațiuni pentru datorii în bani, ce cad sub moratoriu nu se pot intenta procese și judecătoria este datoare a respinge din oficiu orice pără (acțiune) din care nu se vede, că datoria în bani, a căreia validitate se intenționează, este scoasă de sub dispozițiile moratorului. Această dispoziție are valoare și față de acțiunile, înaintate la judecătoria, în ziua de 15 August 1914 sau după ziua aceasta până la intrarea în vigoare a ordinațiunii prezente. Procesele pornite pe baza unor acțiuni sosite la judecătoria înainte de 15 August 1914 trebuie continuate, atât la instanța primă, cât și la forul apelativ, în sensul normelor în vigoare, cu abaterile prevăzute în această ordinațiune. Dacă acțiunea se referă la niște interese, cari, fără o scadență hotărâtă încep a decurge dela un termen mai vechiu decât 1 August 1914, atunci termenul de îndeplinire pentru interesele dinainte de 1 August 1914, trebuie fixat după normele în vigoare pentru capitalul restant; iar pentru interesele convenite pe timpul de după 1 August 1914 termenul de îndeplinire trebuie fixat conform aliniei ultime a §-ului 5 a ordinațiunii referitoare la moratoriul III.

Dacă debitorul a dat pentru acoperirea datoriei sale în bani, scoasă de sub dispozițiile moratorului III, o cambie, atunci judecarea la plată trebuie făcută pendentă de condiția, că creditorul confirmă plata efectuită, în conformitate cu § 39 a articolului de lege XXVII: 1876. O astfel de datorie în bani, acoperită cu cambie, poate fi validată, cu excluderea procedurii cambiale, numai pe calea procedurii civile, excepționând cambiile date ca acoperire pentru premii de asigurare.

Pentru încassarea sau asigurarea unei pretensiuni, supusă moratorului, nu se poate efectui, cu începere dela 15 August 1914, nici execuție de asigurare și nici de escontentare — fără privire la data documentului de datorie.

Fără considerare la faptul, că pretensiunea ce urmează a fi realizată pe calea licitațiunii, nu cade sub moratoriu, dela 15 August a. c. încoace, licitație imobiliară se poate efectui numai, întrucât ea s'a ordonat de autoritatea de carte funduară în urma unui plusofert, față de o licitație ținută înainte de 15 August 1914 și plusoferentul cere efectuarea licitației. Licitația mobilă se poate efectui numai, dacă s'a ordonat în temeiul § 104 sau 233 a art. de lege LX: 1881. Și în ordinațiunea aceasta ministrul de justiție atrage luarea aminte a judecătorilor să nu ordoneze licitații, în cazurile când nu prevăd un rezultat sigur. Sub durata moratorului nu se poate ordona deschiderea concursului, la cererea creditorilor.

Noua ordinațiune asupra procedurii judecătorești sub durata moratorului a intrat în vigoare la 24 Octombrie a. c.

Starea agricolă a României la sfârșitul lunii Septembrie 1914.

Buletinul Observatorului astronomic și meteorologic, cuprinde următoarele relațiuni cu privire la starea agricolă a României la sfârșitul lunii Septem. c. st. n.

Timpul secetos, în mare parte frumos și cald din primele două decade ale lunii Septembrie a fost cât se poate de prielnic pentru coacerea porumbului, a strugurilor și altor plante mai târzii, putându-se în unele părți chiar recolta în bune condițiuni, înlesnind și continuarea treieratului cerealelor pe unde mai rămăsese, precum și strânsul fânurilor; în schimb însă a uscat mult pământul, împiedicând continuarea arăturilor și semănturilor de toamnă.

Ploile din ultima decadă, care în mare parte a țării și mai ales către răsărit și în Moldova au fost mai frecvente și în unele zile chiar abundente, au adus mare folos, căci au înmuiat pământul și au început a se face cu mare activitate pretutindeni lucrările agricole întârziate din cauza secetei de mai înainte.

Porumbul a ajuns la completa maturitate în cea mai mare parte a țării, cu deosebire cel semănat mai de timpuriu și varietățile mai precoce, cari au început a se culege mai pretutindeni din a doua jumătate a lunii. În multe părți însă, porumbul semănat mai târziu sau acel din regiunile mai înalte sau mai nordice ale țării, încă nu s'au copt sau uscat, fiind moale; încât este temere că față de răcelile și brumele din urmă nu va mai ajunge la completa maturitate.

Producțiunea porumbului va fi pretutindeni mijlocie și în unele părți chiar foarte satisfăcătoare; aceasta, mulțumită ploilor abundente dela epoca fecundării lor sau de mai înainte și a perioadelor calde ce au urmat în cursul verei. Cu toate acestea sunt multe părți, mai ales din vestul Munteniei, unde cu toată frumusețea vegetațiunii porumbul a legat puțin așa că producțiunea va fi sub mijlocie și pe alocuri chiar mică.

În definitiv, pentru țara întreagă va fi o producțiune multumitoare de porumb și în general de bună calitate, exceptându-se bine înțeles acele părți unde fie din cauza regiunilor mai înalte, a inundațiilor, a epocii semănatului sau varietăților târzii vor fi găsite de răcelele toamnei încă necoapte pe deplin.

De altfel aceasta depinde mult și de timpul ce va fi la epoca culesului, strânsului și înmagazinatului.

Tutunul s'a continuat și terminat de recoltat în prima jumătate a lunii. Sfeclele de zahăr a căror cantitate din cauza secetei din August și Septembrie, este cam redusă, dar cu un procent mare de materii zahăroase, au început a se desgropă în ultima decadă și pe alocuri chiar se predau la fabrici. Asemenea au început a se desgropă cartofii și alte plante de toamnă ca zarzavaturile, etc.

Viile se culeg din a doua jumătate și mai ales după ploile din ultima decadă. Producțiunea lor este de bună calitate acolo unde strugurii s'au putut menține după mână și celelalte boale creptogamice, de care au fost bătute viile în cursul acestui an; cantitatea este mai pretutindeni mică și în mare parte din unele regiuni sau podgorii chiar cu totul redusă.

Toate fructele de toamnă, ca: prune, mere, pere, nuci și perseci s'au cules, mai rămânând numai gutuile. Producțiunea lor a fost îndestulătoare în cea mai mare parte a țării. Frunzele pomilor, a arborilor și arbuștilor de pădure au început a se îngălbeni, mai ales din cauza secetei, și au căzut chiar în parte; după ploile din urmă, căderea lor a mai încetat.

După ploile căzute la jumătatea lunii și mai ales după cele din ultima decadă se fac pretutindeni cu cea mai mare activitate arături și semănturi de toamnă; pământul se lucrează acum cu mai multă ușurință, deși în multe părți ploile n'au fost în deajuns, în raport cu durata secetei și cu uscăciunea pământului. Grâul semănat mai de timpuriu în secetă a răsărit acum și s'a desvoltat repede; chiar și acel pus în urmă, favorizat de umezeală, a germinat bine și a ieșit din pământ numai în câteva zile. Semănturi de rapiță s'au făcut foarte puține din cauza întârzierii produse de secetă; unele din ele au răsărit abia acum după ploile din Septembrie.

Pășunile au înverzit din nou după ploile din această lună. Vitele au suferit în multe părți de febra aftoasă; ele însă au avut ce paște în tot cursul verei, găsind hrană în deajuns prin miriștile și locurile pline cu mohoară.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 29 Octombrie 1914.

În piața internă de bani este de înregistrat un eveniment însemnat și neașteptat în multe cercuri financiare în vremile acestea. *Banca Austro-Ungară și-a redus etalonul cu începere dela 30 crt. la 5 $\frac{1}{2}$ %.* Măsura aceasta s'a luat de o parte în vederea operațiilor financiare de stat, ce vor urma în timp apropiat, iar de altă parte și în urma disproporției adeseori și de 2% dintre discountul oficial și privat, provocată de lipsa de afaceri. Discountul privat a cotelat în Viena, înainte de reducerea etalonului oficial, 4 $\frac{1}{2}$ % pentru material de primul rang, iar în Budapesta 5 $\frac{1}{4}$ % pentru același material.

În piețele externe de bani situația este neschimbată. În Berlin discountul privat cotează 5 $\frac{3}{8}$ %, iar în London 3 $\frac{1}{16}$ %. Atât în London, cât și în Paris se așteaptă deschiderea bursei pe mijlocul lui Noembrie.

CRONICĂ.

Bancnote false à K 50. În ultimul timp se află în circulațiune din nou bancnote false. Cele mai frecvente sunt cele à K 50, a căroră semne distinctive sunt următoarele:

Falsificatele sunt cu 2 milimetri mai înalte decât bancnotele veritabile. Hârtia este ceva mai groasă, mai dură și mai puțin elastică. Coloarea fundamentală roza a bancnotei este mai palidă, decât a celei originale. Coloarea figurei este albastră-ultramarin. Conturele fi-

gurei sunt mai puțin pregnante, mai dure și mai deschise. Desenul figurilor ideale din contră este mai gros și mai dur. Pe laturea cu textul maghiar capul figurei din dreapta este executat extraordinar de dur. Creteala părului este spălăcită. Figura de pe laturea germană este în general mai palidă. Pe laturea maghiară micile cercuri de sus, în cari se află cifrele 50, sunt neegale și de culoare albastră mai închisă. Conturile cifrelor mari de 50 sunt subțiri și foarte deschise. Din contră cifra decorativă de 50 aflătoare jos la mijlocul bancnotei, care la bancnota veritabilă este de culoare albastră mai deschisă — pe falsificate este de aceeași culoare închisă ca și cealaltă parte a bancnotei. Pe falsificate sunt indicate pe latură maghiară cifra 94346, iar pe laturea germană „288 Serie“.

Cassa de împrumuturi de războiu r. u. și-a început activitatea la 26 Octomvrie a. c. în localitățile Centralei din Budapesta a „Băncii Austro-Ungare“. Cassa va pune în circulație „Bonuri de cassă“ de K 250, K 2000 și K 10.000. Sucursalele din provincie își vor începe activitatea mai târziu.

În Austria Cassele de împrumuturi de războiu funcționează deja de câteva săptămâni. Fac însă până acum puține afaceri.

Filiile Băncii Austro-Ungare din Munkács, Sătmăr și Sighetul-Marmației, cari în urma invaziei Rușilor în Ungaria au fost sistate, și-au început din nou activitatea.

Contribuție de războiu. Guvernul ungar a pregătit un proiect de lege prin care se va impune o contribuție de războiu asupra veniturilor dela K 20.000 în sus. Noua contribuție se va impune numai pe timp de *un an* și va fi progresivă. Venitul până la K 20.000 va fi scutit de noua contribuție, și se va fixa — precum se anunță — pe baza venitului curat pe anul 1914 (!?).

Lombard pe cambii de mărfuri la Banca Austro-Ungară. Conform unei hotărâri recente a Consiliului general, Banca Austro-Ungară acoardă în viitor avansuri în formă de lombard, pe cambii de mărfuri, cu scadență de peste 3 luni și maximal 6 luni. Împrumutul-lombard se poate contracta pe cel mult 3 luni și numai în sume divizibile cu 100. Dobânda acestor împrumuturi este 1% peste etalonul oficial pentru escont. De prezent 6½%.

Pagubele cauzate de războiul mondial sunt evaluate de societatea franceză de economie politică, pentru toată lumea, cu 90 miliarde franci.

Rezervele de cereale în Ungaria. Conform unor date statistice oficiale la 17 Octomvrie a. c. a fost în-

magazinate în magazinele publice și cooperative din Ungaria următoarele cantități de cereale: Grâu 201,304 măji-metrice, săcară 114,755 măji-metrice, orz 162,974 măji-metrice, ovăs 56,585 măji-metrice, porumb 547,264 măji-metrice; făină 126,109 măji metrice și tarâte 10,943 măji metrice.

Împrumuturile de stat belgiene și războiul. Guvernul belgian a hotărât a sistă plata cupoanelor împrumuturilor de stat scadente la 1 Noemvrie a. c. Suma totală a acestor împrumuturi se cifrează cu 4½ miliarde franci, semnat în parte preponderantă de financieri și capitaliști belgieni. Dobânda celor mai multe împrumuturi de stat belgiene este de 3%, o parte și 4%.

„Banca Națională a României“. Situațiunea sumară la 4 Octomvrie 1914 în comparație cu 5 Octomvrie 1913 prezintă următoarele cifre:

Activ: Stoc metalic: Lei 210.659,695 și anume: aur Lei 153.959,695, trate și disponibil considerate ca aur Lei 56.700,000 (în 1913 Lei 210.802,971, anume aur Lei 154.160,971, și trate considerate ca aur Lei 56.642,000). Argint și diverse monede: Lei 638,395 (în 1913 Lei 1.269,536). Portofoliul român și străin: Lei 251.955,804 (în 1913 Lei 198.896,144). Împrumuturi pe efecte publice: Lei 134.094,946 (în 1913 L 51.786,270). Împrumutul Statului (fără dobândă): Lei 11.273,958 (în 1913 Lei 12.802,059). Efectele capitalului social: Lei 11.999,357 (în 1913 Lei 11.997,957). Efectele fondului de rezervă: Lei 16.722,877 (în 1913 L 17.089,877). Efectele fondului de amort. imobil. mobil. și mașinilor Lei 4.025,281 (în 1913 Lei 4.091,281). Imobile: Lei 6.747,570 (în 1913 Lei 6.465,737). Mobilier și mașini de imprimerie: Lei 1.088,867 (în 1913 Lei 986,087). Cheltuieli de Administrațiune: Lei 976.469 (în 1913 Lei 951,851). Efecte și alte valori în păstrare: Lei 132.465,045 (în 1913 Lei 145.522,717). Efecte în gaj și în păstrare provizorie: Lei 324.444,507 (în 1913 Lei 165.552,507). Conturi curente: Lei 40.787,859 (în 1913 Lei 37.522,746). Conturi de valori: Lei 23.226,979 (în 1913 Lei 16.376,220). Conturi diverse: Lei 8.634,084 (în 1913 Lei 3.544,507).

Pasiv: Capital: L 12.000,000 (în 1913 L 12.000,000). Fond de rezervă: L 37.278,470 (în 1913 L 34.709,342). Fondul amort. imobil. mobil. și mașini: Lei 5.579,162 (în 1913 Lei 5.205,574). Bilete de bancă în circulațiune: Lei 580.373,682 (în 1913 Lei 459.856,130). Profit și Perdere: Lei 3.810,594 (în 1913 Lei 3.646,903). Dobânzi și beneficii diverse: Lei 5.016,589 (în 1913 Lei 3.513,636). Conturi-curente și recepise la vedere: Lei 20.529,200 (în 1913 Lei 31.995,318). Efecte și alte valori de restituit: L 456.909,552 (în 1913 L 311.075,224). Conturi diverse: Lei 58.244,444 (în 1913 L 23.656,340).

BIBLIOGRAFIE.

Anuarul băncilor române pe anul 1915.

— Anul XVI. Redactor: Constantin Popp. —

Sibiu: Tipografia arhidiecezană, 1914. Prețul K 4-30 incl porto

Cunoscutul șematism al institutelor de bani, însoțirilor și altor întreprinderi românești din Ardeal și Ungaria a apărut în zilele acestea, în formatul obișnuit și în extensiune de 18 coale tipar.

Partea calendaristică, omisă în anul trecut din «Anuar» s'a introdus din nou în Anuarul pe 1915, conținând partea aceasta, pe lângă calendarul anului viitor, încă următoarele îndrumări și notițe de interes și folos pentru curcările băncilor și pentru ori și cine:

Mărimea normală a bancnotelor, Terminul ultim pentru răscumpărarea și retragerea din circulație a bancnotelor Băncii Austro-Ungare; Timbrele de documente în circulație; Chei pentru calcularea intereselor; Competințe de timbru, ce obvin mai adeseori în practica băncilor; Competința de timbru a registrelor; Scala de timbre; Tarifa telegramelor și postală și Monetele diferitelor state.

Șematismul însuși conține pe 17 coale (264 pag.) datele privitoare la 150 de institute de bani, societăți pe acții, dela «Solidaritatea» și «Banca generală de asigurare», dela 73 de însoțiri de credit și dela 24 societăți comerciale, însoțiri de consum și alte întreprinderi românești, indicând la fiecare: firma în toate limbile înprotocolate, sediul (comitatul), Nr. telefonului, calitatea de membru la «Solidaritatea», anul fondării, capitalul social, prețul acțiilor, dividendă pe ultimii 3 ani, termenul de prescripțiune a cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei și foile oficiale ale societății. Mai departe: numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al funcționarilor, bilanțul și contul profit și pierdere pe anul 1913, distribuirea profitului net și al cotei de binefacere.

Un capitol special cuprinde asocierea băncilor noastre «Solidaritatea», arătând scopurile și menirea acestei însoțiri, în ordine alfabetică pe membrii ei, condițiile de primire, numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al revizorilor experți ai însoțirii; în fine bilanțul ei pe 1913.

După o tabelă a «Dividendei băncilor române pe 1913» urmează două sumare: unul după sedii, arătând în cari orașe și comune, ce întreprinderi românești sunt și altul alfabetic, cuprinsând toate întreprinderile din șematism.

Prețul «Anuarului» pe anul 1915 legat în pânză este K 4-30, incluziv porto și se poate comandă la Administrația «Revistei Economice» în Sibiu — Nagy-szeben.

SUMAR.

Cum să ne ajutăm. — Chestiunea amânării încheierilor anuale. — Procedura judecătorească în cursul moratorului. — Constatări. — Starea agricolă a României la sfârșitul lunii Septemvrie 1914. — Revista financiară: Situațiunea. — Bancnote false à K 50. Cassa de împrumuturi de războiu r. u., Contribuție de războiu, Lombard pe schimb de mărfuri la Banca Austro-Ungară. Filialele Băncii Austro-Ungare, Pagubele cauzate de războiul mondial, Rezervele de cereale în Ungaria, Împrumuturile de stat belgiene și războiul, Banca națională a României. — Bibliografie. —

„BERZAVA“, societate pe acții, Resiczabánya (Recița).

AVIZ

«Berzava», societate pe acții, Resiczabánya (Recița) provoacă pe proprietarii acțiilor subscrise de sub Nr. 153, 175, 176, 177, 189, 190, 201, 251, 252, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 289, 290, 355, 356, 368, 414, 415, 416, 455, 456, 459, 460, 461, 483, 484, 488, 489, 492, 493, 520, 521, 522, 523, 546, 627, 628, 629, 630, 631, 645, 646, 670, 671, 674, 690, 691, 692, 693, 707, 708, 716, 717, 727, 728, 735, 736, 744, 745, 775, 776, 777, 778, 779, 824, 825, 842, 1169, 1190, 1191, 1192, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1209, 1211, 1212, 1213, 1237, 1311, 1312, 1313, 1314, a-și achită ratele restante până în 15 Decemvrie a. c. căci la caz contrar se va purcede în înțelesul protocolului de sub Nr. 7/1914 din ședința direcțiunii ținută la 5 Octomvrie a. c.

Direcțiunea.

„CRIȘANA“,
institut de credit și economii în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de conducător-contabil la filiala institutului de credit și economii «Crișana» din Hălmașiu (com. Aradului) se publică concurs cu termen până la 12 Noemvrie st. n. 1914.

Salarul se fixează în K 1800.

15% adaus de scumpete K 270,

și cuartir în natură, constător din două odăi, culină și cămară; în afară de acestea mai primește 6 cuincuenale à 10% după salarul fundamental și tantiema statutară.

Dela reflectanti se recere să fie absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, să poseadă în afară de limba română, limba maghiară, eventual și cea germană, în scris și vorbit și să aibă praxă de bancă și destoinicie ca să poată pe lângă săvârșirea lucrărilor de contabilitate și de carte funduară, conduce independent agendele filialei.

Se cere mai departe a fi eliberat de serviciul militar activ.

Cel ales numai după un an de probă va fi denumit definitiv — când va fi înscris și la fondul de pensie al institutului și va avea a depune o caucie de K 2000 — la intrarea în funcțiune.

Cererile dimpreună cu atestatele în original sau copie legalizată au a se înainta la subsemnata direcțiune în Brad, iar postul este a se ocupa la 1 Decemvrie — cel mai târziu 15 Decemvrie st. n. 1914.

Este în interesul recurentului a se prezenta în persoană.

Brad, 26 Octomvrie 1914.

1—2

Direcțiunea.